

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. II. De errore Pelagij contra diuinam gratiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

meruerant, gentiles vero vtpote idolorum cultores, tanto bono esse indignos. Et hoc discrimen maxime ostendit discursus Pauli in epistol. ad Galatas, & ad Roman. Nam in epistol. ad Galatas præcipue confutat priorem errorem, ostendendo legem veterem non propter se, nec in perpetuum datam esse, sed tantum vt pædagogum ad separandum populum illum à gentium ritibus, & idololatria, donec veniret semen, quod est Christus. In epistola vero ad Romanos præcipue confundit Paulus præsumptionem Iudæorum, demonstrando, gratiam Christi non dari ex operibus legis, sed ex sola Dei misericordia. Et quia gentiles etiam contemnebant Iudæos eo quod Christum crucifixissent, illorum etiam peccata, & morum corruptionem Paulus commemorat, vt eos etiam humiliet, & confundat. Et hac occasione de peccato originali, quod totam naturam humanam infecit, omniumque peccatorum eius origo fuit, doctrinam tradit, vrita concludat, omnes indiguiffe redemptionem Christi, eiusque gratiam omnibus gratis offerri.

Atque ita in priori errore duo sunt proprie, & directe contra gratiam Christi. Vnum est, legem ante Christi aduentum per se iustificasse, & ad salutem sufficientem fuisse. Alterum etiam post Christi aduentum esse necessariam, saltem Iudæis, ac subinde fidem Christi non sufficere illis ad salutem. Quod potuit à Iudæis cogitari, vel quia de Christi redemptione, eiusque sufficientia non recte sentiebant, vel quia putabant, legem illam datam esse à Deo, vt perpetuo seruetur. Et quoad hoc posterius fundamentum impugnatur hic error in materia de Legibus. Quoad prius vero in materia de Incarnatione, multa contra illam dicuntur, & in sequentibus impugnabitur. Alij vero Iudæi non solum errabant, asserentes legem potuisse per se iustificare, sed etiam quia credebant legem sibi datam esse ex meritis suorum parentum, & Euangelium ipsis tantum esse missum propter suum meritum. Vnde in hoc posteriori errore multi contra diuinam gratiam continentur, à quibus orti sunt omnes, qui postea inuenti sunt, vt videbimus. Primus est, gratiam Dei propter opera nostra dari: secundus est, homines posse totam legem implere suis viribus, vt gratiam consequantur. Vnde sequitur tertius, hominem non indigere gratiæ adiutorio ad bene operandum, sicut oportet ad iusticiam apud Deum obtinendam, cum quo alius connectitur, nimirum gratiam Dei, & Christi non esse adiuantem, seu auxiliantem ad recte viuendum, sed vel ad remissionem peccatorum, vel ad iusticiæ incrementum. Imo addit Chryl. hom. 6. in epistol. ad Rom. Iudæos errasse dicentes gratiam Christi non esse sibi necessariam, quia in sola lege satis iustificabatur. Quod intelligendum existimo de Iudæis non cōuersis ad Christum, sed in sua perfidia obduratis, Iudæi enim facti Christiani non potuerunt negare gratiam Christi, potuerunt autem errare destruyendo rationem gratiæ, suis meritis illam tribuentes, quod præcipue confutare intendit Paulus in dicta epistola: inde vero viterius dicit sequi, gratiam Christi necessariam non fuisse, si ex lege esset iusticia, ac subinde gratis Christum mortuum esse, vt ad Galatas 2. scribit. Et ita omnes prædicti errores ex dictis epistolis Pauli sufficienter confutantur, vt postea videbimus: nunc enim hæc solum præmittimus, vt origo errorū in hac materia, & prima occasio Paulo oblata ad gratiam Dei prædicandam præ oculis habeatur.

CAPVT II.

De errore Pelagij contra diuinam gratiam.

1. **P**ost Iudæos primus, qui inter hæreticos male de gratia Dei sensit, fuit Pelagius circa annum Do-

mini quadringentesimum, de illo enim ait Vincen-
tius Lyrinenlis capite 34. Quis vnquam ante profanum
illum Pelagium tantam virtutem liberi præsumpsit arbitrij
& cæc. & capite 14. Pelagianos introduxerat dicen-
tes, Nobis viatoribus, nobis principibus, nobis expositioribus
damnate, quæ tenebatur, &c. Et idem sentit Augustinus
libro de Hæresib. in 88. & libro de Bonis persequ. cap.
21. & sæpe aliàs. Verum hoc de tota hæresi intelligen-
dum est: nam inchoationem eius præcessisse sentit
Hieronymus in Proem. Dialog. contra Pelagium,
dicit enim, illum Ioviniani hæresim excitasse. Addit-
que ibidem, Euagrium eodem laborasse errore, &
Rufinum adiungit lib. 4. in Jerem. in Præfat. & su-
mitur ex Augustino lib. 2. de Peccat. orig. De quibus
videri potest late Baron. ann. 410. nu. 6. & sequenti-
bus. Addi etiam potest ex Clemente Alexand. libr. 5.
Strom. in principio Basilidem Valentinū, & Marcio-
nem dixisse, fidem esse naturalem, ac subinde homi-
nem per naturam saluari, contra quos ipse arguit
more Pauli, quia sic superuacaneus fuisset aduentus
Saluatoris. Veruntamen hic error illis temporibus,
vel non satis fuit declaratus, vel statim extinctus est.
Pelagius vero principaliter eum docuit, & ex profes-
so declarauit, ac persuadere conatus est, & ideo illi
tanquam auctori tribuitur. Et quamuis fuerit Pela-
gius natione Britannicus, professione tamen mona-
chus in Oriente fuit, ibique cepit hæresim seminare
vt ex Chrysostomo colligi potest, qui epistol. 4. ad O-
lympi. in vltimis verbis sic ait. De Pelagio monacho ma-
gno dolore affectus sum. Cogi. aigitur, quor. quantij. coronis
dignisim. qui forti animo in acie steterunt, cum viros tam piē
ac sanctē, tantaq. cum tolerantia viuētes abripi. atq. in frau-
dem impelli videamus. Vbi de Pelagio, tanquam de ho-
mine in illis regionibus cognito, & fama virtutis il-
lustri loquitur, errorem autem eius non declarat. Ex
Oriente vero in Occidentem transiens Pelagius, ha-
bens socium Coelestium, & fautorem Iulianum, Ro-
mæ suum errorem seminare cepit, vt late Baro. ann.
411. nu. 52. ex Augustino l. de Peccat. orig. c. 21. & ali-
bi sæpe.

Quis autem fuerit error Pelagij summam com-
prehendit Faust. lib. 1. de Gratia Dei cap. 1. his ver-
bis. Dicit Pelagius, quod ad obtinendam salutem natura ho-
minis sibi sola sufficiat. Distinctus Augustinus libr. de
Hæresib. in 88. ait, Pelagium, & Coelestium adeo fu-
isse inimicos gratiæ Dei, per quam diffunditur chari-
tas in cordibus nostris, & fides per dilectionem ope-
ratur, vt sine hac posse hominem credant, & facere o-
mnia diuina mandata. Vnde inferius ait, licet Pela-
gius postea coactus fuerit gratiam Dei fateri, non ta-
men veram gratiam, neque veram eius necessitatem
vnquam fuisse confessum: nam solum liberum arbi-
trium vocabat gratiam necessariam ad bene ope-
randum. Addebat verbō adiuantem gratiam, quæ
facilius posset liberum arbitrium bonum velle, non
sine qua non posset illud & velle, & perficere. Et illam
præterea gratiam, qua liberum arbitrium ad facilius
bene operandum iuuatur, tantum dicebat esse diui-
nam legem, & doctrinam, quæ ad hoc tantum datur
vt discamus, quid facere, & sperare debeamus, non
vero vt quæ didicerimus esse faciendā, per donum
Spiritus Sancti faciamus. Hæc fere ibi Augustinus.
Qui fusius refert errores Pelagij in epistol. 106. in duo-
decim propositiones illos distinguens, quæ in Con-
cilio Palæstino damnatæ fuerunt. Multæ autem ex
illis propositionibus ad præsentem materiam dire-
cte non spectant, vt infra referendo Acta illius Con-
cilij adnotabimus.

Nunc vero vt radicem, & sensum illius erroris a-
periamus, in primis notandi sunt quatuor primi ar-
ticuli, in quibus ait Adamum non contraxisse pec-
nam mortis ex peccato, sed ex se, & à principio fuisse
mortalem, in quo plane significat, idem sensisse de
concupiscentia, alijsque defectibus, vt sunt fames,
sitis, & similia, quæ homini connaturalia sunt, &
ideoque

Pelagiani
toris inchoa-
tio, fuit ante
Pelagium.

Error Pelagi
exponitur ex
Fast. & Aug.
gustino.

ideoque nullum ex his defectibus credidit contraxisse Adamum peccando, præter auersionem, & inimicitiam DEI, cum reatu poenæ vitæ futuræ, nisi respiciisset. Vnde secundus articulus in dicto Concilio relatus est Adamum peccando, sibi, non posteris, nocuisse. Et consequenter dicebat in tertio: infantes nunc nasci in eo statu, in quo Adā creatus fuit, & in quarto, mortem in nobis non esse poenam culpæ sed conditionem naturæ. Ex quibus persuasum semper mihi habui, Pelagium nihil altius de humana natura, vel de statu, virtutibus, aut actibus eius in hac vita cogitasse, quā de pura hominis natura Philosophus quispiam gentilis recta rōe vtens cogitare potuisset. Exceptis nonnullis Dei beneficijs, sub quibus abutendo nomine gratiæ, & adiutorij diuini, errorē suum occultabat, vt sunt lex, reuelatio, seu doctrina.

Quæ ad intelligendum hunc errorē, & Pelagij tergiversationes cauendas, duo sunt distincte explicanda: vnum est, quā gratiam vere, & in re ipsa negauerit: aliud est, quā gratiam verbis admisit, seu sub quibus verbis errorem suū occultare studuerit. Vt autem illud prius explicemus, omnia gratiæ dona ad tria capita reuocemus, quæ sunt actus, habitus, & auxilia, de quibus suo ordine dicemus.

4. Supernaturales actus negauit, vel ignorauit Pelagius.

Primum ergo Pelagius, quantum ex dictis colligi potest, vel negauit, vel omnino non agnouit, fieri à nobis virtute diuinæ gratiæ aliquos actus liberos vel supernaturales, id est, vires naturales liberi arbitrij superantes. Ita sumitur ex citato loco Augustini hæres. 88. vbi ait, asseruisse Pelagium, posse hominē solis viribus liberi arbitrij, sine fide, vel charitate infusa implere omnia præcepta, quantum ad salutem necessarium est, & sufficit: ergo censuit omnes tales actus esse omnino naturales, etiam ipsos actus fidei, poenitentia, vel amoris, quibus iustificatur, & à fortiori omnes alios, ac subinde nullum esse supernaturalem. Deinde id colligitur ex septimo articulo Pelagij damnato in Concilio Palæstino, qui erat, gratiam Dei non dari ad singulos actus, nisi constituendo gratiam in libero arbitrio, lege, vel doctrina. In quo supponit, posita lege, vel obiecto per doctrinam, omnem actū à solo arbitrio fieri, ac subinde omnino esse naturalem. Quod etiam plane ostendit articulus vndecim^{us}, in quo negabat, esse liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio. Credidit ergo repugnare, actum liberum talem esse, vt à solo libero arbitrio viribus suis fieri non possit, quod est negare, posse actum liberum esse supernaturalem. Vnde quia præcepta Dei non sunt de impossibilibus actibus, ideo consequenter asserere debuit, neq; fidei reuelationem, neq; præceptum Dei, quantumuis vltra, vel supra naturam additum videatur, obligare ad actum vires naturales liberi arbitrij superantem.

8. Ignorauit i. uisse Pelagium internam animi renouationem, & sanctificationem per habitalem gratiam, præsertim quoad virtutes infusas. Nam hæc dona habitualia propter actus supernaturales dantur, & ideo ablatis actibus reliqua tolli necesse est. Vnde licet non legamus, Sanctos Patres cum Pelagio de his donis expresse contendisse, vel quia doctrina de his donis non erat tunc ita declarata, vt contraria tanquam hæretica damnanda esset, vel quia Pelagius de his donis expresse non tractauit. Nihilominus ex principijs eius, vt dixi, satis colligitur, non agnouisse, imo supposuisse, nulla talia dona nobis comunicari. Et hinc in Adamo ante peccatum nullum Dei donum agnouit, præter naturalia: ideo enim dixit, nos nunc generari in eodem statu, in quo Adam fuit conditus. Deinde licet in paruulis non negauerit gratiam adoptionis, propter quam illis est necessarium baptisma teste Augustino lib. 6. contra Iulian. cap. 5. alias 9. tamen & in adultis non putauit hanc esse gratiam, sed præmium meritorum, neq; in paruulis videtur credidisse illam adoptionem per internam, & in hæren-

tem gratiam fieri. Hinc deniq; loquendo sæpe de gratia Dei, ad alias improprias & generales significationes gratiæ diuertitur. Veram autem gratiam supernaturalem, & infusam nunquam conuertitur, vt ex sequentibus amplius patebit. Vnde August. lib. de Gratia Christi c. 2. ait, sensisse Pelagium, nos saluari adiutos, non aliqua subministratiōe virtutis, sed viribus propria voluntatis.

Tercio hinc concluditur, negasse Pelagium omnē veram gratiam interiūs iuantem, seu auxiliantem quæ necessaria sit, vt principium vel adiutorium proprium efficiendū actus bonos, & Deo gratos, vel meritorios apud Deum, aut aptos ad hominem iustificandum, & sanctificandum. Quia cum tales actus liberi sint, censuit etiam esse naturales, vt dixi, & consequenter negauit, ad illos esse necessariū auxiliū aliquod extra liberum arbitrium: imo putauit repugnare cum arbitrij libertate. Hoc enim argumento maxime contra Augustinum vtēbatur, quia si gratia præuenit liberum arbitrium, & ex nolentibus volentes facit, destruitur libertas arbitrij, vt idem Augustinus sæpe refert lib. 2. contra duas epistolas Pelagianor. cap. 5. & lib. 4. contra Iulian. capit. 8. Vnde non solum præuenientem gratiam, sed absolute necessitatem diuini auxiliij libertati arbitrij repugnare sensit, vt ex art. 10. Concilij Palæstini. supra probatum est, & refert etiam Hieronymus epistola ad Cresiph. Atque ita constat, negasse Pelagium omnem veram gratiam Dei, saltem vt ad salutem necessariam. Quod addo, quia inter alias nouas controuersias orta quæstio est, an Pelagius tandem admisit aliquam verā gratiam internam auxiliantem, saltem ad facilius operandum, de quo puncto statim dicam. Prius enim oportet cetera, quæ proposuimus, integre explicare, nam si fortasse aliquam veram internam gratiā auxiliantem agnouit, in eo non errauit, nec propterea reprehensus est, sed quia de necessitate talis gratiæ nō catholice sensit, vt dicam.

Addo igitur in hoc tertio puncto, non solum errasse Pelagium circa veram gratiam interiūs auxiliantem, quia negauit necessitatem eius ad singula opera vt dixi, sed etiam quia eandem negauit dari ad seruandā omnia mandata, & ad vincendās omnes tentationes, ideoque in artic. 11. relato in dicto Concilio Palæstino. aiebat, Victoriā nostrā non ex Dei adiutorio esse, sed ex libero arbitrio. Quibus verbis simpliciter adiutorium gratiæ negare visus est. Notat autem Augustinus dicta hæres. 88. illum postea à fratribus increpatum, quod nihil tribueret adiutorio gratiæ Dei, dixisse, Ad hoc illud dari hominibus, vt quæ facere iubentur per liberum arbitrium, facilius possint implere per gratiam. Vbi dicendo facilius, vt ponderat idem Augustinus, satis indicauit se sentire non esse necessariam. Idemq; testatur sæpe Augustinus contra Pelag. vt lib. 2. contra duas epist. Pelag. cap. 8. Pelagius, ait, facilius dicit impleri, quod bonū est, si adiungetur gratia. Quo additamento significat, hoc se sapere, quod etiam si Dei defuerit adiutorium, potest, quantumvis difficilius, implere bonum per liberum arbitrium. Idem lib. 1. de Gratia Christi cap. 7. & epist. 105. 106. & 107. Item ex hoc principio negauit necessitatem orationis ad vincendās grauissimas etiam tentationes, aut sine peccato viuendum, vel de commissis poenitendum, vt intelligimus ex Concilio Mileuitano capite quinto, African. cap. 80. & Augustinus dicta epistola centesima sexta.

Vnde fit, vt etiam errauerit negando adiutorium gratiæ quoad verum esse supernaturalis gratiæ, & causæ, vel vt ita dicam, quoad veram gratiæ entitatem, & causalitatem. Patet, quia non intellexit dari adiutorium, quo voluntas possit aliquid supra suas vires operari, nec in substantia actus, nec in modo, sed ad summum, vt facilius possit, qui modus non est supernaturalis, sed ex multis causis naturalibus provenire potest, nimirum ex habitu acquisito, seu consuetudine, ex meliori dispositione, vel temperamento cor-

6. Et auxiliium Dei gratiā ad singula opera bona supernaturalia

7. Atque adeo negauit illud auxiliū vt dixi, sed etiam quia eandem negauit dari ad seruandā omnia mandata, & ad vincendās omnes tentationes, ideoque in artic. 11. relato in dicto Concilio Palæstino. aiebat, Victoriā nostrā non ex Dei adiutorio esse, sed ex libero arbitrio.

8. Et orationis necessitatem

to corporis, ex bono aliquo consilio, vel morali exhortatione, etiam humana, ex bono exemplo, & alijs huiusmodi causis. Vnde fit, vt negauerit etiam Pelagius verum auxilium supernaturalem internam gratiam excitantis, tum quia vt dixi, nullam veram supernaturalem gratiam agnouit, tum etiam, quia putauit repugnare libertati internam motionem illam praeuenientem, & ad volehdum inducentem, quia talis inductio non fieret sine coactione, aut necessitate repugnante libertati. Et in hoc sensu dixit Augustinus lib. 2. contra duas epistol. Pelagian. cap. 5. & sequentibus, doctrinam Pelagij fuisse, gratiam adiuvare vniuersumque bonum propositum, non tamen reluctanti studium prout immittit. Aliudq; illius fundamentum fuisse dicit, quia personarum acceptio non est apud Deum. Et lib. 1. contra eandem epistol. cap. 19. clarius dicit: Vos autem in bono opere sitis putatis adiuvari hominem Dei gratia, vt in excitanda eius ad ipsum bonum opus voluntate, nihil eam excedat operari. Quocirca licet fortasse Pelagius aliquando confessus fuerit, Deum iuvare, vel etiam excitare voluntatem aliquo peculiari modo prouidentiae suae, nunquam tamen intellexisse videtur, illud fieri per internam excitationem eleuantem voluntatem supra suas vires naturales. Alioquin tale auxilium esset simpliciter necessarium ad tale opus praestandum, quod ille non admitteret. Sic ergo dicimus, negasse Pelagium auxilia gratiae tam quoad esse, seu entitatem, quam in ratione causae, seu principij naturalis.

Tandem vero addimus etiam negasse veritatem auxilij gratiae in ratione doni gratuiti, seu in propria denominatione gratiae. Probat, quia à principio docuit gratiam propter merita nostra dari. Hic enim est octauus articulus eius in dicto Concilio Palestino damnatus. Quem etiam refert Augustinus dicta epistola 106. & quamuis subdole illum retractauerit in dicto Concilio, re tamen vera semper illi adhaesit, vt ex eodem Augustino colligitur epistol. 36. 37. 105. & sequentibus, & lib. 1. de Grat. Christi cap. 31. vbi de Pelagio dicit, quamlibet sentiat gratiam, ipsi Christianis secundum merita dari dicit, & cap. 37. & toto lib. 2. de Peccat. origin. cap. 5. & alijs locis frequenter hoc repetit. Et lib. 2. contra duas epistol. Pelagian. cap. 8. & 9. idem colligit ex alio Pelagianorum principio, quod initium salutis sit ex nobis, Vt huius cepti meritum (inquit) perficiendi gratia consequatur. Ex quo principio alibi contra Iulianum lib. 1. cap. 18. & lib. 4. cap. 3. infert, hominem esse priorem in dando, vt retribuatur ei. Eod. modo (inquit) gratia non fit gratia, quia non est gratuita. Et lib. 3. Hypognotic. & epistol. 107. & alijs locis frequenter hoc repetit, vt in cap. etiam 2. notauimus. Et ideo diximus, ita Pelagium admisisse adiutorium gratiae, vt in illo rationem gratiae, id est, gratuititatis doni, vnde gratia nomen accepit, destrueret, quia docebat esse ex meritis, ac proinde non esse adiutorium gratuitum.

Supereff, vt aliud, quod proposuimus, explicemus nimirum, quibus modis vocabulo gratiae ad errorem suum occultandum abuteretur. In principio enim palam, & sine furo gratiae adiutorium simpliciter negauit, postea vero à Palestinis Patribus confictus, & (vt Augustinus sepe ait) timore compulsum, ne in ipsum anathema diceretur, gratiam confiteri coepit, & sub ea tamen voce naturalia quaedam dona, quatenus ex Dei beneficio nobis conferuntur, intelligebat. Et primum omnium naturale donum libertatis cum ceteris, quae ad vsum illius facultatis natura concessit, vt est vis intelligendi, consulendi, & cum ratione iudicandi, gratiam appellabat, teste Augustino epistola nonagesima quinta, & dicta haeres. 88. & Hieronymo epistola centesima trigesima nona & alijs locis citatis supra capite secundo. Et de hac sola gratia intelligebat, dari sine praecedentibus meritis, & ab illa esse potestatem bene operandi. Hanc vero fraudem esse Scripturae contrariam, & patet factam à Pa-

tribus ita damnatam esse, in dicto capite secundo diximus. Addiditque postmodum Pelagius, hanc (vt sic dicam) naturalem gratiam iuvare, etiam per gratiam illi superadditam, ac diuinitus concessam. Illa vero gratiam esse diuinam legem, quae est veluti lucerna viam ostendens, quae de se iuvat liberum arbitrium ad bene operandum. Postea vero cum argueretur, quod gratiam in sola lege poneret, ipse respondit (vt est apud Augustinum lib. 1. de Gratia Christi capite secundo) Christum ad non peccandum nobis dedisse adiutorium, quia iustitiam docendo, nobis reliquit exemplum, & capite 7. refert Pelagium dicentem, Nos imperitissimi homines putamus, iniuriam diuinae gratiae facere. Et infra. Quam nos (vtique gratiam) non, vt tu putas, in lege tantummodo, sed & in Dei adiutorio esse coniecit. Explicando vero huiusmodi adiutorium, subiungit. Adiuvat enim nos Deus per doctrinam, & reuelationem suam, dum cordis nostri oculos aperit, dum nobis ne praesentibus occupemur, futura demonstrat, dum diaboli pandit insidias, dum nos multiformi & ineffabili dono gratiae coelestis illuminat. Vbi, vt Augustinus ita notat, licet adiutorium gratiae Dei multis verbis ornare, & commendare videatur, solam reuelationem, & doctrinam per gratiam intelligere declarauit. Et ideo à Patribus damnatur, non quia haec dona gratiam vocaret, vt enim supernaturaliter data sunt, inter dona gratiae merito computantur: sed quia praeter haec nullam gratiam interius adiuvantem admittebat. Et simili modo his addebat promissionem futurae gloriae, vt in eodem lib. cap. 10. Augustinus refert, & per illam dicebat operari Deum in nobis velle quod bonum est, & velle, quod sanctum est, dum nos tantummodo praesentia diligentes futurae gloriae magnitudine, & praemiorum pollicitatione succendit. Contra quod ait Augustinus cap. 11. Nos eam gratiam volumus, ipsi aliquando fateantur, quae futura gloriae magnitudo non solum promittitur sed etiam creditur, & spectatur.

Denique gratiam remissionis peccatorum magno. Addebat etiam, ac ita nominasse colligi in primis potest ex Can. iam remissionem 3. Conc. Mileitani, in quo damnantur dicentes: Gratiam peccatorum Dei, in qua iustificamur per Iesum Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quae commissa sunt, non in adiutorium, ne committantur. Est autem ille Canon contra Pelagianos, ergo fatebatur Pelagius remissionem peccatorum sub nomine gratiae. Praeterea refert de illo August. epistol. 94. dixisse. Necessariam nobis esse remissionem peccatorum, quia ea, quae à nobis in praeteritum malefacta sunt, infecta facere non valeamus, cauendis autem futuris peccatis sine adiutorio gratiae Dei humanam sufficere voluntatem. Ergo ad remissionem praeteritorum peccatorum gratiam necessariam esse fatebatur, alias non haberet locum distinctio, seu contrapositio. Et epistol. 95. sic ait. Siue dixerit gratiam esse liberum arbitrium, siue gratiam esse remissionem peccatorum, siue gratiam esse legis praeceptum, nihil eorum dicit, quae per submirationem Spiritus Sancti pertinent ad concupiscentias, tentationesque vincendas. Vbi licet magis supponendo, quam asserendo loqui videatur, & ideo possit quis loquutionem illam vt conditionalem, non vt absolutam asseritionem interpretari: tamen verisimile non est, alia de causa Augustinum in illis tribus exempla posuisse, nisi quia illis omnibus tergiversationibus Pelagius utebatur: & cum de primo, & tertio exemplo constet, à Pelagio fuisse usurpata, non est cur de secundo dubitemus. Praesertim cum in dicto lib. de Grat. Christi cap. 2. & 37. expresse dicat Augustin. de Pelagio. Et si gratiam Dei, quae Christus venit in mundum peccatores saluos facere, in sola remissione peccatorum constituat. Denique idem Augustinus in epistol. 105. contra eundem Pelagium argumentatur, non potuisse per gratiam remissionis peccatorum se exculare, aut tueri gratiam sine meritis, quia etiam remissio peccatorum, non sine merito aliquo datur, nam per hanc obinetur: quam fidem non ponebat Pelagius esse ex gratia, sed ex libero arbitrio. Et ideo longe inferius

Addebat sub nomine gratiae, etiam diuinam legem, doctrinam, & reuelationem.

ii.

Addebat etiam, ac ita nominasse colligi in primis potest ex Can. iam remissionem 3. Conc. Mileitani, in quo damnantur dicentes: Gratiam peccatorum Dei, in qua iustificamur per Iesum Christum Dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quae commissa sunt, non in adiutorium, ne committantur.

ferius in eadem epistola subiungit Augustinus contra Pelagium. *Ab originali, vel actuali peccato non liberat, nisi gratia per Iesum Christum Dominum nostrum, non solum remissione peccatorum, sed prius ipsius inspiratione fidei, & timoris Dei, &c.* Vnde in dicto Concilio Palæstino duodecimus articulus Pelagij refertur. *Quod penitentibus penia non datur secundum gratiam, & misericordiam Dei, sed secundum meritum, & laborem eorum, qui per penitentiam digni fuerint misericordia.* In quo articulo videntur contraria, seu repugnantia contineri, quia in eo remissio peccati negatur, & affirmatur dari ex misericordia, & consequenter negatur, & affirmatur esse gratia: hoc tamen inde provenit, quod Pelagius etiam dona non gratis data, nec in priori gratia fundata gratiam vocabat, ut visum est, & ita in præfenti remissionem peccati negat esse gratiam, id est, sine merito datam, & nihilominus vocat misericordiam, ac subinde gratiam, quia licet præcedat meritum, nihilominus est peculiare beneficium Dei misericordia collatum. Veruntamen etiam hoc modo abutebatur nomine gratiæ, tum quia ubi meritum præcedit non fundatum in priori gratia, nulla vera ratio gratiæ relinquitur, ut ostensum est.

CAPVT III.

Circa dictum Pelagij errorem nonnulla dubia expenduntur.

^{1.} **Q**uanuis omnia, quæ de hoc errore diximus ex Augustini locis sumpta sint, in alijs tamen eiusdem Augustini locis inveniuntur aliquæ Pelagianorum loquutiones, quæ superius dictis contradicere videntur: ex quibus nonnullæ insurgunt difficultates, quas expendere, & ad veritatem in omnibus tenendam necessarium est, & ad doctrinam postea tradendam, & confirmandam erit vtilissimum. Est ergo prima dubitatio, quid Pelagius senserit de gratia, ut gloriam interdum significat, id est, an senserit, beatitudinem illam, ad quam creati sumus, esse beneficium Dei omnino supernaturale, & consequenter an cognouerit, fuisse peculiare, ac gratuitum beneficium Dei, ordinari, & eleuari ad talem beatitudinem, ac proinde ordinationem illam fuisse veram gratiam, licet extrinsecam, sicut est diuina prædestinatio, ac supernaturalis providentia. Nam ex proxime dictis videtur colligi, Pelagium non ignorasse, hominem esse creatum ad supernaturalem beatitudinem, quæ in regno cælorum expectamus. Quid enim aliud est, quod ait, *Deum futura gloria magnitudine, & præmiorum pollicitatione nos ad virtutem accendere?* gloriæ namque magnitudo non est, nisi in supernaturali beatitudine: alludere enim visus est in verbis illis ad illa Pauli. *Quod momentaneum est, & leue tribulationis nostræ, æternam gloriam pondus operatur in nobis.* Deinde Pelagius distinguebat regnum cælorum à vita æterna, dicebat enim paruulos non baptizatos consequuturos quidem esse vitam æternam, non tamen regnum cælorum ingressuros, ut testis est Augustinus hæres. 88. & epist. 106. post medi. & lib. 1. de Peccatorum merit. & remiss. cap. 18. & 20. ne verbis Christi contradicere videretur, dicentis Ioann. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei.* Vnde videtur Pelagius per vitam æternam naturalem felicitatem intellexisse: per regnum autem cælorum supernaturalem beatitudinem, quo enim alio modo illa duo distinguere valebat? Vnde videtur sensisse, humanum genus in primo parente fuisse ad regnum cælorum ordinatum, & per illius peccatum clausum fuisse non solum Adæ, sed etiam in posteris: per Christum autem fuisse omnibus reueratam, ad huc tamen effectum baptismum applicari, & ideo aiebat, baptismum omnibus ætatibus necessarium esse, ut refert Augustinus lib. 2. contra duas epistolas

Pelagianorum, capite 7. & libro de Origin. anim. capite 9. & libro 3. capite 13. Ergo in cognitione beatitudinis supernaturalis, & in ordinatione gratuita humanæ naturæ ad illam, non videtur errasse Pelagius.

In contrarium vero est, quia si Pelagius cognouit duplicem hominis beatitudinem, naturalem, & supernaturalem, necesse est, ut cognouerit vitam illam quam habituri sunt homines in regno cælorum, naturales eorum vires excedere, & consequenter visionem beatam esse actum supernaturalem: hoc autem difficile creditum est, nam si cognouit, hominem esse capacem supernaturalis visionis, quomodo negare potuit, hominem in hac vita esse capacem supernaturalium actuum, & mediocum, quibus illum finem promereri & obtinere valeat? Veli hanc etiam capacitatem cognouit, cur necessitatem talium actuum negasset, vel cur tam acriter contra gratiam Dei pugnasset?

In hoc puncto breuiter dico, mihi incertum esse, quid Pelagius per regnum cælorum à vita æterna distinctum intellexerit: nam quod attinet ad verba, non minus in illa distinctione errauit, quam in negando originali peccato, quia Scriptura non minus docet, Christi redemptionem esse necessariam ad vitam æternam obtinendam, quam ad ingrediendum in regnum cælorum. Iuxta illud Ioann. 6. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam.* Et illud. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Vita ergo æterna non minus diuina, & supernaturalis est, quam regnum cælorum: imo non est alia vita, nisi qua in regno cælorum beate viuatur, ut late per Augustinum lib. 1. de Peccat. mer. cap. 18. & 20. Quod vero ad rem spectat, necessarium est, ut per vitam æternam, quam Pelagius à regno cælorum distinguebat, & beatam esse dicebat, intellexerit naturalem quandam beatitudinem, ab omni pœna, & dolore, seu læsione corporis, aut animi immunem: in qua honeste, & secundum rectam rationem naturalem homo perpetuo viuere, & suis viribus naturalibus recte uti possit, & vñus sit sine aliquo proprio dono gratiæ: hoc enim est, quod Pelagius præcipue intendebat, quia naturam humanam in paruulis integrâ, & innocentem esse putabat: ideoque non esse suam naturalem felicitatem priuandam. Imo non defuerunt aliqui Catholici, qui simile vitæ genus paruulis sine baptismo decedentibus non negarunt, etiam si peccatum originale, & pœnam damni in eis perpetuo manentem cum fide Catholica confiteantur: de quo puncto nunc non tractamus, quia cum illa moderatione non est contrarium gratiæ Dei, an vero alijs rationibus damnum sit, vel suaderi possit in materia de Peccat. orig. dicendum est.

Hinc vero fit consequens, ut Pelagius intellexerit in regno cælorum habituros esse homines altioremodum felicitatis modum, & genus quoddam vitæ superatam naturalem hominis facultatem. Nam si supra naturam non esset, non minus danda esset paruulis propter integritatem, & innocentiam naturalem, quam alia vita beata, ut ipse putabat. Quid autem ille senserit de vita illa regni cælorum, mihi non constat. Cogitare namque potuit, regnum illud differre ab altera vita beata, primum in situ loci, quia illud regnum vere supra cælos erit: hæc autem vita erit in terra, deinde in maiori Dei cognitione, & amore per speciales illustrationes, & reuelationes, & consequenter in excellentia voluptatis, & gaudij, & in societate angelorum, & similibus. Existimare autem potuit, hæc omnia ibi etiam fieri per solam applicationem obiectorum, seu doctrinam, & reuelationem tantum: actus autem ipsos semper esse naturales, & ita media huius vitæ, qualia ipse cogitabat esse proportionata illi fini. Vel denique si credidit felicitatem regni cælorum in visione Dei clara consistere, eamque esse homini

2. *Oppositum ex eius dictis videtur.*

3. *Resolutio de Regnum cælorum, & vitam æternam, falsis distinctionis Pelagij.*

4. *Nequa mens gratia impugnatore de æterna vita.*

5. *Cælorum regnum in quo ab æterna vita distinguitur potius Pelagius.*

Apparet supernaturalis beatitudinis Pelag. non visio.

2. dubium.